

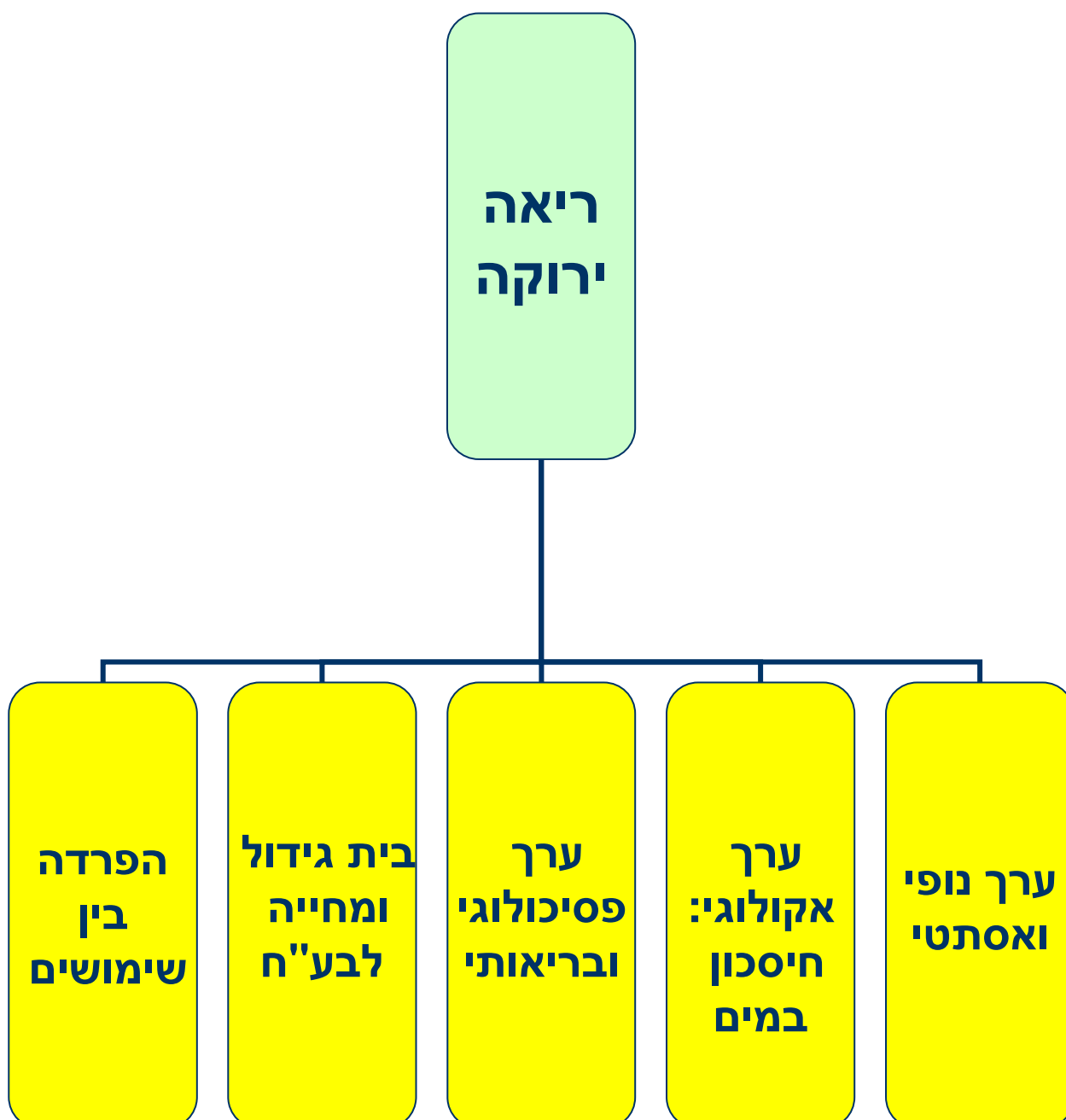
"רב – שיח"

פרוייקט לשימור שיחים ירוקי-עד
והטמעת שיקולי טבע עירוני
בטיפול במתחמי שיחים בעיר

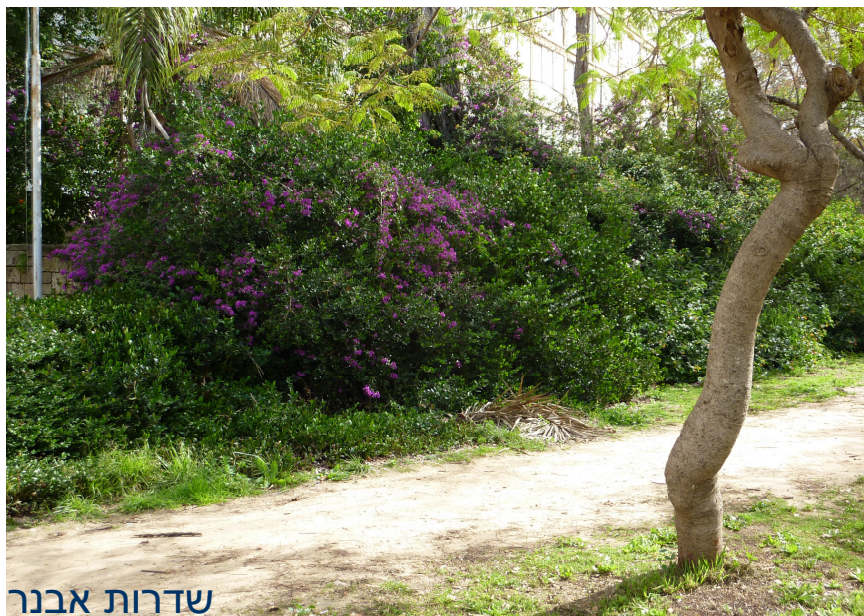
חשיבותם ויתרונותיהם של איזורי השיחים

הערך האסתטי והנופי של איזורי השיחים

- מספקים נוי ונוף ירוק כל השנה.
- מרקם סבוך ושופע שמעניק תחושה של הימצאות בטבע ובסביבה כפרית.
- פריחה צבעונית ומגוונת (היביסקוס, בוגנוויליה, טקומית הכף).
- נדבך מרכזי של הריאות הירוקות בעיר.

שדרות אבנר

הערך האקולוגי: צמחייה חסכונית במים

- שיחים כדוגמת עופרית הכף, טקומית הכף, אוג, בוגנוויליה, יסמין, היביסקוס, הרדוף.
- חלקם מושקים אך ורק על-ידי מי הגשמים.
- דורשים טיפול גינוני מצומצם יחסית.

רח' גרונימן

הערך הפסיכולוגי והבריאותי: רווחה נפשית ופיזית

- מחקרים מוכיחים כי איזורי צמחייה שופעת וסבוכה, בעלת מראה טבעי, תורמים לרווחה הפסיכולוגית של התושבים.
- מחקרים מצביעים גם על ההשפעה החיובית של עצים ומתחמי שיחים סמיכים וסבוכים על הבריאות הפיזית וכושר ההחלמה ממחלות.

רח' ברודי

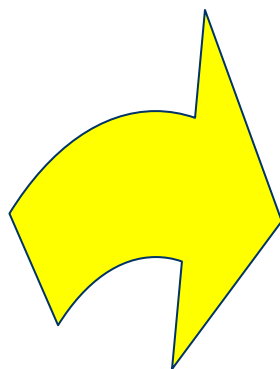
הפרדה בין שימושים

- חציצה יעילה ודקורטיבית בין גינות, ציבוריות ושטחים ציבוריים ובין הרחוב, כבישים סואנים וחצרות פרטיות.

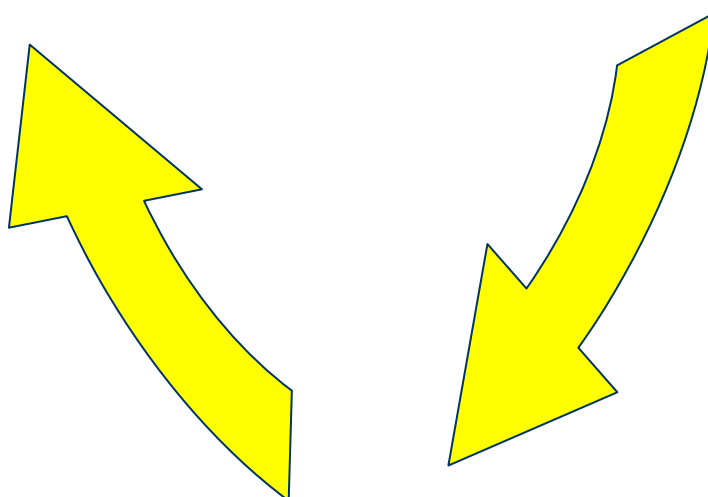

בית-גידול ומחייה לבעלי-חיים

קיפודים

ציפורים

לטאות,

חרקים,

מיקרו-אורגניזמים

אתרי מחייה וקינון לציפורים

- מתחמי השיחים מספקים מחסה ומשמשים אתר מחייה וקינון למגוון ציפורים.
- שכבת העלווה היבשה מתחת לשיחים ובסביבתם משמש מקור מזון חשוב לציפורים.
- צוף הפרחים משמש כמזון לציפורים ומושך פרפרים.

דור על היביסקוס ברח' קרויס

מחסה ובית-גידול לקיפודים

- לשימור מתחמי השיחים הסבוכים חשיבות קריטית להישרדות הקיפודים בעיר.
- משמשים כמחסה, כבית-גידול וכמקור למזון.
- שכבת העלווה היבשה מתחת לשיחים משמשת מצע להתחפרות ומסתור בשעות האור.

קיפוד חולות ברמת-אביב

הקיפוד – ידידו הטוב ביותר של הגבן

- לקיפודים תפקיד חשוב במערכת האקולוגית בעיר.
- הם ניזונים, בין היתר, משבלולים ומחרקים המזיקים לצמחייה, ממכרסמים קטנים וכן גם מנחשים.
- הקיפודים הם מדבירים ביולוגיים טבעיים.

סמוך לחורשת כפר-יונה

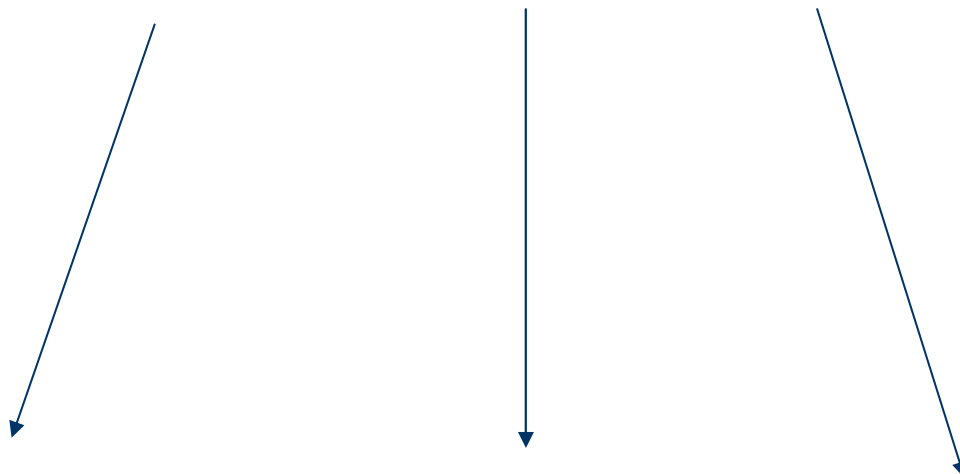
"רב – שיח"

יזמה לשימור שיחים ירוקי-עד והטמעת שיקולי טבע עירוני בנהלי ושיטות הטיפול והתחזוקה של איזורי השיחים

- כיום, אין הכרה מספקת ביתרונות של מתחמי שיחים ירוקי-עד ותיקים בעיר ובחשיבות שימורם.
- נהלי ושיטות הטיפול באיזורי השיחים אינם לוקחים בחשבון את ההשלכות של עבודות הגינון והתחזוקה על בעלי-חיים שתלויים בשיחים לקיומם.
- מתבצעות כריתות מתחמי שיחים ועבודות גיזום, דילול ותחזוקה, הפוגעות בסביבת בעלי-החיים, בנוף הירוק ובמראה השופע והטבעי של השיחים.

שלוש בעיות מרכזיות באופן הטיפול והתחזוקה של איזורי השיחים

סילוק שכבת
העלווה
היבשה

גיזומים
ודילולים
אגרסיביים

כריתות
שיחים

גן שפיגל

כריתות וגיזומים אגרסיביים: פגיעה נופית, אקולוגית ואסתטית

- מתחמי שיחים ירוקי-עד מהווים חלק נכבד מהנוף הירוק בתל-אביב.
- כריתת שיחים חושפת שטחי גינות ושצ"פים לרחוב ולכבישים סואנים (הירקון, דרך נמיר, ברודצקי).
- גיזומים ודילולים אגרסיביים יוצרים פגיעה נופית ואסתטית במראה הטבעי של השיחים.

גן העצמאות

כריתות וגיזומים אגרסיביים: פגיעה בערכי טבע עירוני

פגיעה קשה בבעלי-חיים
(קיפודים, ציפורים)
שתלויים בשיחים לקיומם

הפחתת
מקורות המזון

הרס מקומות
קינון, מחסה
ובתי-גידול

כריתות מתחמי שיחים ירוקי-עד בתל-אביב

גן שפיגל

גן שפיגל

כריתות מתחמי שיחים

דוגמאות נוספות

גדמי שיחים

שנכרתו

מתחם שיחים

שנכרת

(בין העצים)

גיזומים ודילולים אגרסיביים של מתחמי שיחים

23.5.10

גן שפיגל

לפני
הדילול:

מירקם
סבוכ שהסתיר
את קיר
בית הקברות

22.6.10

גן שפיגל

אחרי
דילול
אגרסיבי:

הרס מקום
המחסה
והקינון של
קיפודים
וציפורים

גיזומים ודילולים אגרסיביים

דוגמאות נוספות

רח' טאגור

מתחם סבוך של
שיחי היביסקוס
בגובה כ-3 מ'
לאחר דילול וגיזום
אגרסיביים
לגובה של 80 ס"מ

שיחי הרדוף
שנגזמו באופן
אגרסיבי,
עד לפני
הקרקע

פגיעה בבעלי-חיים שתלויים בשיחים לקיומם

רח' קרויס

קן של ציפור
שנהרס בעקבות
גיזום
בעונת הקיבון

גן שפיגל

קיפוד בעומק
מתחם שיחים
שדולל באופן
אגרסיבי

פגיעה בשטחי המחייה של קיפודים

קיפודים ליד שרידי מתחם שדולל באופן אגרסיבי
בגן שפיגל

יתרונות שכבת העלווה היבשה מתחת לשיחים ובסביבתם

- הנוהג הקיים של סילוק שכבת העלווה אינו מאפשר הוצרותם של תהליכים טבעיים בעלי יתרונות גינוניים ואקולוגיים משמעותיים:

– טיוב והזנת הקרקע עקב תהליכי קומפוסטציה טבעיים.

– חיפוי טבעי שמקטין את אידוי המים.

גן פוליטי

הנזקים של סילוק שכבת העלווה היבשה לבעלי-החיים

- פגיעה קשה ביכולת ההישרדות של אוכלוסיית הקיפודים, שמתחפרים ומסתתרים בתוך שכבת העלווה במהלך שעות האור.
- פגיעה במקורות המזון של הקיפודים והציפורים (חרקים, רמשים, שלשולים)

חורשת טאגור

פרוייקט "רב שיח" איזון בין צרכי הגינון והנוי והגנה על בעלי-חיים התלויים בשיחים לקיומם

1. "אל תעקור נטוע" :

יש להימנע מכריתת מתחמי שיחים אלא במקרים חריגים ומיוחדים, שיחייבו אישור של גורם מקצועי בכיר באגף שפ"ע והתייעצות עם גורמים רלבנטיים בתחום הגנת הטבע והסביבה.

2. מתינות וזהירות:

עבודות גיזום ודילול יבוצעו במידה מתונה ובעיתוי המתאים, תוך התחשבות בהשלכותיהן על יכולת ההישרדות של הקיפודים והציפורים ובירור המצב בשטח.

3. גינון בר-קיימא:

השארת שכבת העלווה היבשה מתחת לשיחים ובסביבתם על-מנת לאפשר את תהליכי הקומפוסטציה, טיוב וחיפוי הקרקע.

איזון בין צורכי הגינון והנוי ובין ההגנה על בעלי-החיים

4. השתלמויות, הסברה וחינוך:

עריכת השתלמויות לאנשי אגף שפ"ע ולקבלני ועובדי האגף בנושא זה, בצד פעילויות הסברה וחינוך בקרב התושבים.

5. שינוי הוראות מכרז הגינון וקביעת נוהל מתאים לטיפול באיזורי השיחים

הטמעת שיקולי טבע עירוני בספר המכרז בהיבט של הטיפול באיזורי השיחים וקביעת נוהל עיריה מתאים בנושא זה.

גינת גרונימן

לפרטים נוספים על הפרוייקטים והפעילויות של הפורום

**פורום תושבים למען טבע עירוני
ואיכות הסביבה
בתל-אביב-יפו**

טל. 03-6423638, 050-6363878
פקס. 03-6423640

forum.teva@gmail.com

צילמו: שפי גבאי, מירב לב-כהן, גלית סמואל

כל הזכויות שמורות לגלית סמואל ולפורום תושבים למען טבע עירוני
בת"א-יפו ©